

мають стати основою для ефективної дидактично-методичної, психологічної, комунікативної взаємодії студента і викладача в процесі становлення майбутнього фахівця.

*В. С. Микольченко, О. Д. Почужевський,
Ю. Л. Почужевська (Криворізький
національний університет)*

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ В УМОВАХ БАГАТОРІВНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Самостійна робота студентів (СРС) – це обов'язкова складова частина навчального процесу, яка здійснюється в різних формах освітньої діяльності, де можна придбати практичний досвід, додаткові знання та навички. На відміну від аудиторних занять, які досить жорстко регламентовані, СРС дає відносну свободу у виборі способів реалізації цієї діяльності з урахуванням встановлених обмежень. Як зазначено в роботі Б. Г. Новокреїщина, самостійне придбання знань та умінь у будь-якому конкретному випадку формує головні професійні якості, необхідні для адаптації до трудових умов і колективу, кар'єрного росту і високого професіоналізму випускників закладів вищої освіти. У даному сенсі СРС є одним з показників ефективності освіти, а самостійність студентів у цьому випадку виступає як ведуча якість особистості, що формує готовність і здатність до майбутньої професійної діяльності.

Філософсько-педагогічне поняття «діяльність» означає творче перетворення людьми навколишньої дійсності. Первинна форма такої переробки – це праця, у зв'язку з усіма видами матеріальної та духовної діяльності несуть у собі головну рису – творчу трансформацію дійсності, а у підсумку самої людини. При розгляді СРС у межах компетентнісного підходу вона повинна інтерпретуватися як цілеспрямована, ініціативна, активна, відносно вільна діяльність студента, яка здійснюється на основі опосередкованої взаємодії з викладачем за наявності таких умов:

- забезпечення мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до самостійної роботи шляхом розвитку їхньої внутрішньої, зовнішньої і процесуальної мотивації;

- проектування навчальних курсів як систем професійно орієнтованих завдань, вирішення яких дозволяє здійснити плавний перехід від навчальної діяльності студента до професійної діяльності майбутнього спеціаліста;

- методичне оснащення самоорганізації навчальної діяльності студентів з використанням можливостей інформаційних технологій;

- забезпечення контролю за СРС на основі моніторингу процесу професійного становлення особистості майбутнього спеціаліста.

Самостійна робота неможлива без виховання таких рис особистості, як активність, самостійність, організованість, які в перспективі повинні перерости в самоорганізацію, самоосвіту та саморозвиток. Самостійна діяльність виробляє у студентів психологічну настанову на систематичне поповнення своїх знання і є необхідною умовою самоорганізації власної навчальної, а в подальшому і професійній діяльності. У даному випадку викладачу потрібно надати особистісного сенсу отриманим студентами знань, стимулювати їхній творчий потенціал за рахунок посилення внутрішньої мотивації навчання, розвитку навиків самоорганізації. Отримання зазначених якостей сприяє СРС, грамотна організація якої стає особливо актуальною і значущою в умовах реформування вищої освіти.

Компетенції, що дозволяють конструювати інноваційну реальність, не можуть бути трансльовані способом інформування та подальшого відтворення, а отже, повинні освоюватися способом «проживання». Найважливіша раніше в діяльності педагога функція навчання трансформується в завдання підтримки вчення, а позиція студента змінюється від пасивного об'єкта навчання, отримувача готової навчальної інформації, об'єкта навчання та виховного впливу до суб'єкта пізнавальної, майбутньої професійної та соціокультурної діяльності, активного суб'єкта навчання, який самостійно «добуває» необхідну інформацію і конструює необхідні для цього способи дії.

Таким чином, центр тяжіння в навчанні рухається з викладанням на навчання як на самостійну діяльність студентів в освітньому просторі.